ÇAĞDAŞ EĞİTİM

ISSN 1300-249X

AYLIK EĞİTİM - ÖĞRETİM DERGİSİ

YIL : 26 SAYI : 277 HAZİRAN: 2001

"Hükûmetlerin en önemli ve esaslı görevi eğitim meselesidir. Eğitimdir ki, bir milleti hür, bağımsız, şanlı, yüce bir toplum hâlinde yaşatır veya bir milleti kölelik ve yoksulluğa terk eder." (1924)

Mustafa Kemal Atatürk

ÇAĞDAŞ EĞİTİM DERGİSİ TEKIŞIK YAYINCILIK A.Ş. ve TEKIŞIK Eğitim Araştırma Geliştirme VAKFI'nın YAYIN ORGANIDIR.

ÇAĞDAŞ EĞİTİM DERGİSİ

Ayda Bir Yayınlanan
HAKEMLİ dergi
Sahibi
Hüseyin Hüsnü TEKIŞIK
*
Genel Yayın Koordinatörü
ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Betül TEKIŞIK TURAN
*
Yayın Yönetmeni
M. Işık TEKIŞIK TANIŞ
*
DANIŞMA KURULU
Hüseyin Hüsnü TEKIŞIK
Prof. Dr. Cevat ALKAN
Prof. Dr. Saim KAPTAN
Prof. Dr. Galip KARAGÖZOĞLU
Prof. Dr. M. Feyzi ÖZ
Cavit BİNBAŞIOĞLU
HAKEM KURULU
Prof. Dr. Salih AKKAŞ (Gazi Üni.)
Prof. Dr. Neriman ARAL (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Hüseyin BAŞAR (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Yaşar BAYKUL (Başkent Üni.)
Prof. Dr. Yüksel KAVAK (Manas Üni.)
Prof. Dr. Fersun PAYKOÇ (ODTÜ)
Prof. Dr. S. İlhan SEZGİN (Gazi Üni.)
Doç. Dr. Buket AKKOYUNLU (Hacettepe Üni.)
Doç. Dr. Fitnat KAPTAN (Hacettepe Üni.)
Yrd. Doç. Dr. Sürhat MÜNİROĞLU (Ankara Üni.)
Dizgi ve Tasarım
Hayrullah ÇINAR
Baskı
Tekışık Yayıncılık A.Ş. Veb Ofset Tesisleri
Adres
Kâzım Karabekir Cad. Öğün Han No: 40/85
06060 Ulus/ANKARA
Tel: 0312 311 53 77 Faks: 0312 312 38 95

Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazılarla ilgili tüm sorumluluk yazarlarına aittir.

Abone Koşulları

1- Yurtiçi yıllık abone bedeli 8.800.000.-TL, sayısı 800.000.-TL (KDV dahil)
2- Yurtdışı yıllık abone bedeli 25$ veya karşılığı.
3- Çağdaş Eğitim Dergisi'nin Posta Çeki numarası (258830). Abone olmak isteyenler, bu hesap numarasına abone bedelini yatırıp, PTT'den alacakları posta çekine, derginin adresini posta çeki numarasını ve kendi adreslerini yazıp postahaneye verebilir. Ayrıca **derginin adresine yatırdıkları posta çekinin fotokopisini ve açık adreslerini gönderdikleri takdirde abone kayıtları en kısa sürede yapılır. Abonelik sistemi** abonelik ücreti yatırıldığı aydan itibaren başlayıp 1 senedir. Eski sayıların istenmemesi rica olunur.

HAZİRAN - 2001 - 277

İÇİNDEKİLER

Hüseyin Hüsnü TEKIŞIK 1
Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu'na Açık Mektup

Köksal TOPTAN 3
Yeniden Yapılanma

Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun 2000 - 2001 Öğretim Yılının Sona Ermesi Dolayısıyla Yayınladığı Mesaj 6

Doç. Dr. Adnan TEPECİK
Serdar TUNA 8
Plastik Sanatlar Eğitiminde Bir Araç Olarak Bilgisayar Kullanımı

Doç. Dr. Semra ÜNAL 13
Öğretmenlerin Hizmet-İçi Eğitim Etkinliklerinin Verimliliği

Yrd. Doç. Dr. Kenan ATAY 21
İlköğretim Okulu Müdürlerinin İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışı

Yrd. Doç. Dr. Ayşe B. AKSOY 27
Anne - Baba Eğitimi

Yrd. Doç. Dr. Süleyman ÇELENK 32
İlkokuma - Yazma Öğretiminde Hazırlık Basamağında Neler Niçin Yapılmalıdır

Yrd. Doç. Dr. Şaduman KAPUSUZOĞLU 37
Yönetimde Motivasyon Süreci

Aytekin ALBUZ 42
Atatürk, Türk Kültürü ve Türk Müziği

Basından... (Sedat ERGİN) 45
Lütfen Rektörlere Kulak Verin

Şahin AKÇAP 46
Mutlu Bir Öğretmenden Sevinç Sözcükleri

26. Yayın Yılını Sürdürürken (Yayın İlkeleri) 48

ÇAĞDAŞ EĞİTİM - Haziran 2001, 277 (s. 42-44)

ATATÜRK, TÜRK KÜLTÜRÜ VE TÜRK MÜZİĞİ

Aytekin ALBUZ
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Öğretmenliği Programı A.B.D. Öğretim Görevlisi

ÖZET

Büyük Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun her aşamasında olduğu gibi, kültür ve sanat alanında da Ulu Önder Atatürk'ün damgasını görmek mümkündür. Ulu Önder, çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmada bilimin ve tekniğin yanı sıra kültür ve sanat olgusunun önemini de dile getirmiş ve bu sürecin ayrılmaz bir parçası olarak görmüştür. Atatürk, her şeyden önce, özünü kendi kültürümüzden alan millî ve ileri bir Türk müziği özlemi içerisinde olmuş, yönü batıya dönük müzik çalışmalarının yapılması gereğine de dikkat çekmiştir. Bu bakımdan, Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda ve çağdaş sanat kurallarına göre; Türk müziğini geliştirme ve ileriye götürme çabaları çerçevesinde mutlaka kültürel öz korunarak evrensel düzeye ulaşma anlayışı benimsenmeli ve gerekli çalışmalar bu doğrultuda yapılmalıdır.

GİRİŞ

Ulu Önder Atatürk, çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşma sürecinde; bilimin, tekniğin önemini sürekli olarak vurgulamış ancak, kültür ve sanat olgusunu da bu sürecin ayrılmaz bir parçası olarak görüp, her fırsatta dile getirmiştir. 1925 yılında İzmir Kız Öğretmen Okulunu ziyaretinde, öğrencilere yönelttiği "Hayatta musiki lâzım mıdır?" sorusuna istinaden, aldığı cevaplardan sonra kendisi açıklayıcı ve tamamlayıcı bilgi olarak, "... Hayat musikidir. Musiki ile alâkası olmayan mahlukat insan değildir. Musikisiz hayat zaten mevcut değildir." diyerek, insan ve toplum yaşamında müziğin ve sanatın yerini çok net bir şekilde vurgulamıştır (Saygun 1987: 5).

Bunun göstergesi olarak da 1923'te kurulan genç Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kültür politikası kapsamı içerisinde; bilimin, tekniğin yanı sıra, sanatsal alanlarda da hızla kurumsallaşmaya gidilmiş ve daha o yıllarda sırasıyla; 1923'te İstanbul'da Darülelhan açılmış, 1924'te Ankara'da Musiki Muallim Mektebi hizmete girmiş, 1924 yılında da Mızıkayı Hümayun Ankara'ya getirilerek Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adını almıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere; cumhuriyetin ilânından hemen sonra kültürel alanda bu denli büyük atılımların bir, iki yıl içerisinde art arda gerçekleştirilmesi Atatürk'ün kültür politikasına verdiği önemin ve değerin apaçık bir göstergesidir.

Nitekim Atatürk; bu konuyla ilgili olarak 1 Kasım 1934 tarihli TBMM'nin açış konuşmasında, "Arkadaşlar, güzel sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Bu yapılmaktadır. Ancak burada en çabuk ve en önde götürülmesi gerekli olan, Türk musikisidir." diyerek, bir ülkenin ilerletilmesinde sanatın önemini bir kez daha vurgulamıştır (Say 1995: 513).

Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde, Atatürk'ü müzik konusunda etkileyen en önemli isimlerden biri ve belki de en önemlisi, edebiyatçı ve düşünür Ziya Gökalp olmuştur. Gökalp, 1923 yılında yayınlanan "Türkçülüğün Esasları" adlı kitabında müzik hakkındaki görüşlerini belirtirken; "Türk toplumu şu üç tür müzikle karşı karşıyadır. Bunlar; Doğu Müziği, Türk Halk Müziği ve Batı Müziğidir. Bunlardan bugünkü adıyla "Klasik Türk Müziği" doğu ve eski uygarlığımızın, Halk Müziği kendi öz kültürümüzün ve Batı Müziği ise yeni uygarlığımızın müziğidir. Millî müziğimiz ise özellikle halk müziği ile batı müziğinin kaynaşmasından doğacaktır." demiştir (Akkaş 1993; 38).

Atatürk, her şeyden önce millî ve ileri bir Türk musikisinin özlemi içerisinde olmuş, özünü millî değerlerimizden alan ve yönü batıya dönük, yeni musiki çalışmalarına ihtiyaç olduğunu da her fırsatta dile getirmiştir.

Bu konuyla ilgili olarak da "Kendi edebiyatını ve musikisini yapan bir millet, eserlerinde; kendi duygularını, kendi heyecanlarını, kendi nağmelerini terennüm etmelidir. Etmez ve kendi imkânlarını kullanmazsa; dışardan, şurdan burdan getireceği ve alacağı malzeme ile toplumu ardından sürükleyemez. Şu bir gerçektir ki, bir milletin ayakta kalabilmesi, çağdaş seviyeye ulaşabilmesi, dünya milletleri arasında önemli bir yer tutabilmesi, ancak millî kültürüne bağlılığı ve sahip çıkmasıyla mümkündür. Sanatkâr, halkın yaratıcı kaynağından , folklorundan aldığı temelleri, medeni dünyanın gelişmesine ve gidişine uygun bir düzen ve hava içinde teknik imkânlardan da yararlanarak sanatın inceliğini ortaya koymalıdır. Elbette ki çok sesli musiki dünyasına, hatta elektronik müzik akımına ayak uydurmak zorunluluğu vardır." (Ataman 1991; 8,9) demiştir.

Atatürk'ün bireysel anlamda çeşitli müzik türlerinden oluşan zengin bir müzik dağarcığı vardı. Çevresindeki sanatçılara okuttuğu veya bizzat kendi okuduğu geleneksel müziklerimizden belli türküler, şarkılar ve gazeller vardı. Hatta sesiyle basit makamlarda taksim bile yapardı. Zeybek oynamayı ve gençlik yıllarından itibaren de vals yapmayı çok severdi. Batı müziğinin özellikle valslerini ve operalarını severdi. Buradan da anlaşılacağı üzere; görülüyor ki, Atatürk'ün yaşamının her evresinde müziğin ayrı bir yeri ve önemi vardır. O, bu konuda bilgili ve duyarlı bir müziksever ve aynı zamanda da sağlam ve tutarlı bir değerlendirici idi. Müziğe tek yönlü değil, çok yönlü olarak bakıyordu (Uçan 1992; 56,57).

1928 yılında Sarayburnu'nda Atatürk'ün de anılarında hiç iyi iz bırakmayan ve kötü bir musiki heyetinden dinlediği kalitesiz yorum karşısında söylediği, "Bu musiki bizim heyecanımızı ifade etmekten uzaktır." sözü, o dönemde yanlış anlaşılmış ve kendisinin de çok sevdiği Türk müziği radyolardan bir süre kaldırılmıştır.

Ancak Atatürk bu konu hakkında sonradan yaptığı bir açıklamasında; "Ne yazık ki benim sözlerimi yanlış anladılar. Ben, bizim seve seve dinlediğimiz Türk bestelerini, Avrupalılara da dinletmek çaresi bulunsun, biz de Türk musikisini milletlerarası bir sanat hâline getirelim, Türk'ün nağmelerini kaldırıp atalım, sadece garp milletlerinin hazırdan musikisini alıp, kendimize mal edelim, yalnız onları dinleyelim demedim."diyerek bu konudaki rahatsızlığını açıkça ifade etmiştir (Ataman 1991; 19, 20).

Atatürk, yine cumhuriyetin ilk yıllarında müzik sanatımızın ilerletilmesiyle ilgili olarak, yurt

dışından birçok besteciyi Türkiye'ye davet etmiş ve onların görüşlerinden de olabildiğince yararlanma yoluna gitmiştir. Bu bestecilerden biri ve belki de en önemlisi, Paul Hindemith'tir. Hindemith'in, Ankara Devlet Konservatuvarının kurulmasında ve çok sesliliğe geçişteki hizmetleri yadsınamayacak kadar büyük olmuştur (Okyay 1989; 32).

Sanat, elbette ki hangi türde olursa olsun, milletin öz kültür, gelenek ve âdetlerini yaşatan bir ortam içerisinde gelişir. Türk milleti; tarihiyle, tarih yapanlarıyla, tarihî sanatlarıyla, sanatçılarıyla elbette övünmelidir. Ancak bununla da yetinmeyip, her sanat dalını çağdaş sanatlar düzeyine ulaştırmak için ayrıca çaba sarf etmelidir. Ülkemizde öteden beri var olan ve müzik alanında ilerlemeyi engelleyen başlıca etkenlerden birisi durumundaki alaturka - alafranga çekişmesi de artık bir kenara bırakılmalıdır (Ataman 1991; 88).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç olarak Ulu Önderimiz, kültür ve sanat bağlamında da Türk müziğinin geleceğiyle ilgili olarak genç kuşaklara çok net bir yol çizmiştir ve bu yolu da ışığıyla aydınlatmıştır. Bu konuda gidilmesi gereken yol, Atatürk'ün gösterdiği ışıklı yoldur. Onun tuttuğu meşalenin ışığı altında, daha yapılması gereken çok büyük işler vardır ve bu konuda bizlere düşen başlıca görev de bu işleri gerektiği gibi yaparak Ata'mıza ve milletimize lâyık olmaya çalışmaktır.

Çağdaş sanat kurallarına göre; Türk müziğini geliştirme ve ileriye götürme politikalarında, Türk müziğinin özünü koruyarak evrensel düzeye çıkartmak anlayışı mutlaka benimsenmelidir.

KAYNAKLAR

*AKKAŞ, S., **"Müzik Türlerinin Türk Müzik Eğitimindeki Yeri"**, I. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Trabzon: K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü, 38, Trabzon, (1993).*

*ATAMAN, S. Y., **Atatürk ve Türk Musikisi**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Atatürk Dizisi 1291/31, Atak Ofset, Ankara. (1991).*

*OKYAY, E., **Cevat Memduh Altar'a Armağan** Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Yorum Basım Yayın San. Ltd. Şti., 32, Ankara, (1989).*

*SAY, A., **Müzik Tarihi**, Müzik Ansk. Yayınları, Ankara Umut Matbaacılık, (1995).*

*SAYGUN, A. A., **Atatürk ve Musiki**, Ankara Ajans - Türk Matbaacılık Sanayi A.Ş., (1987).*

*UÇAN, A., **Atatürk ve Müzik**, Atatürk Haftası Armağanı, Atatürk Dizisi, sayı; 25, Ankara Genel Kurmay Başkanlığı Basımevi, (1992).*